

सन २०२२ च्या पावसाळी हंगामात सततच्या पावसामुळे (अतिवृष्टीच्या निकषाबाहेरील) झालेल्या शेतीपिकांच्या नुकसानीकरिता शेतकऱ्यांना विशेष बाब म्हणून मदत देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : सीएलएस-२०२३/प्र.क्र.१२३/म-३

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक : १० सप्टेंबर, २०२४.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.६७/म-११, दि.२४.०१.२०२३.
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. सीएलएस-२०२२/प्र.क्र.३४९/म-३, दि.२७.०३.२०२३.
- ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग समक्रमांकाचा दि.२०.०६.२०२३
- ४) शासनाचे समक्रमांकाचे पत्र दि.२६.०२.२०२४ व दि.०५.०३.२०२४
- ५) जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांचे पत्र क्र.आ.व्य.म.पू/कार्या-१९/११०/२०२४, दि.१२.०३.२०२४
- ६) जिल्हाधिकारी, परभणी यांचे पत्र क्र.२०२४/नै.आ./कावि, दि.०९.०३.२०२४
- ७) जिल्हाधिकारी, अमरावती यांचे पत्र क्र.कक्ष-२४/नैसर्गिक आपत्ती/अ.का./कावि/१५०/२०२४, दि.१२.०३.२०२४
- ८) जिल्हाधिकारी, वाशिम यांचे पत्र क्र.कक्ष-३/नैआ/मस/कावि/२०२४, दि.१४.०३.२०२४

प्रस्तावना:-

सन २०२२ च्या पावसाळी हंगामातील सततच्या (अतिवृष्टीच्या निकषाबाहेरील) पावसामुळे झालेल्या शेतीपिकांच्या नुकसानीकरिता विशेष बाब म्हणून सर्व विभागीय आयुक्त यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या प्रलंबित निधी मागणीच्या प्रस्तावामधील बाधित शेतकऱ्यांना, वर नमूद अ.क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेल्या राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या सुधारित दराने व निकषानुसार एकूण रु.१५००.०० कोटी (अक्षरी रुपये पंधराशे कोटी फक्त) इतका निधी जिल्हानिहाय वितरीत करण्यास संदर्भ क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली होती. तदनंतर ज्या जिल्ह्यांना मंजूर निधीपेक्षा जादा निधीची आवश्यकता असेल अशा जिल्ह्यांनी त्यांच्याकडील संबंधित तहसिल कार्यालयाकडून अचूक परगणनेच्या आधारे उर्वरित लाभार्थ्यांची माहिती प्रथमतः डिबीटी प्रणालीवर उशिरात उशिरा दि.२८.०२.२०२४ पर्यंत भरून घ्यावी. त्यानंतर सुधारित मंजूर निधीपेक्षा नेमक्या किती जादा निधीची आवश्यकता आहे. याबाबतची माहिती दि.२९.०२.२०२४ पर्यंत ई-मेलद्वारे नोंदवावी अशा सूचना दि.२६.०२.२०२४ च्या पत्राद्वारे सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आल्या होत्या. तदनंतर दि.०५.०३.२०२४ च्या पत्रान्वये पुन्हा ज्यादा निधीच्या मागणीबाबत दि.११.०३.२०२४ पर्यंत ईमेलद्वारे नोंदविणेबाबत सूचना देण्यात आल्या होत्या. त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, अहमदनगर, परभणी, अमरावती व वाशिम यांचेकडून प्राप्त झालेल्या अतिरिक्त निधीच्या मागणीच्या अनुषंगाने त्यांना निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

सन २०२२ च्या पावसाळी हंगामातील सततच्या पावसामुळे अतिवृष्टीच्या निकषाबाहेरील झालेल्या शेतीपिकांच्या नुकसानीकरिता संदर्भ क्र.३ दि.२०.०६.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये खाली नमूद केलेल्या ४ जिल्ह्यांस एकूण रु.४८०९४.६० लक्ष इतक्या निधी वितरणास मंजूरी दिलेली होती. तदनंतर अंतर्गत पुर्नवितरणाने रु.५५५५५.३४ लक्ष इतका निधी डिबीटी प्रणालीवर वितरीत केला होता. या व्यतिरिक्त जिल्हाधिकारी, अहमदनगर, परभणी, अमरावती व वाशिम या ४ जिल्ह्यांना खालीलप्रमाणे स्तंभ ५ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे एकूण रु.६११६.७४ लक्ष इतक्या अतिरिक्त निधी मागणीस मंजूरी देण्यात येत आहे. तसेच स्तंभ ६ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे एकूण वितरीत रु.६१६७२.०८ लक्ष इतक्या रक्कमेस मंजूरी देण्यात येत आहे. या आदेशान्वये अतिरिक्त रु.६११६.७४ लक्ष इतक्या निधी वितरणास मंजूरी देण्यात येत आहे.

(रु.लक्ष)

अ. क्र.	जिल्हा	दि.२०.०६.२०२३ अन्वये वितरणास मंजूरी देण्यात आलेला निधी	पुर्नवितरणाने डीबीटी प्रणालीवर वितरीत केलेला निधी	मंजूर अतिरिक्त निधी	एकूण वितरीत निधी
१	२	३	४	५	(४+५) = ६
१	अहमदनगर	२४१०१.४३	२७६०१.४२	२५९७.८९	३०१९९.३१
२	परभणी	७०३७.३२	१३१४८.०८	२१२९.६७	१५२७७.७५
३	अमरावती	१२९५७.३६	११६५७.३६	१३२०.०६	१२९७७.४२
४	वाशिम	३९९८.४९	३१४८.४८	६९.१२	३२१७.६०
	एकूण	४८०९४.६०	५५५५५.३४	६११६.७४	६१६७२.०८

२. उपरोक्त तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे कार्यासन म-११ यांनी आवश्यकतेनुसार रु.६११६.७४ लक्ष इतका निधी वितरित करावा. सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी वर नमूद अ.क्र.१ येथे नमूद दि.२४ जानेवारी, २०२३ अन्वये सूचित केल्यानुसार या प्रस्तावाअंतर्गत असलेल्या शेतीपिकांच्या नुकसानीच्या सर्व लाभार्थ्यांची माहिती विहित नमुन्यात तयार करुन ती संगणकीय प्रणालीवर भरावी. सन २०२२ च्या पावसाळी हंगामात अतिवृष्टीमुळे शेतीपिकांचे नुकसान झालेल्या ज्या बाधित शेतकऱ्यांना यापूर्वी मदत देण्यात आली आहे, त्यांना सततच्या पावसामुळे झालेल्या शेतीपिकांच्या नुकसानीसाठी याद्वारे मदत अनुज्ञेय राहणार नाही. यास्तव, संगणकीय प्रणालीवर बाधित शेतकऱ्यांची माहिती भरतांना द्विरुक्ती होणार नाही व राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या निकषांचे पालन होईल याची खात्री करण्यात यावी.

३. वरील निधी खर्च करताना सर्व संबंधित शासन निर्णयातील सुचनांचे व निकषांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.२७ मार्च, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीमधून द्यावयाच्या मदतीचे सुधारित दर मंजूर करण्यात आले आहेत. या दराने व निकषानुसार २ हेक्टर मर्यादेत मदत प्रदान करण्यासाठी वितरित करण्यात आलेला निधी खर्च करण्यात यावा. ज्या प्रयोजनासाठी निधी मंजूर करण्यात आला आहे त्याच प्रयोजनासाठी सदर निधी खर्च करण्यात यावा.

४. लाभार्थ्यांना मदत वाटपाची कार्यवाही पुर्ण झाल्यानंतर लाभार्थ्यांची यादी व मदतीचा तपशील जिल्ह्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावा. या आदेशाद्वारे तसेच यापूर्वी वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशाद्वारे नैसर्गिक आपत्तीमध्ये शेतकऱ्यांना दिलेला मदतीचा निधी बँकांनी कर्ज खात्यात अथवा अन्यथा वसुलीसाठी वळती करू नये याकरिता जिल्हाधिकारी यांनी सर्व बँकांना आवश्यक त्या सूचना निर्गमित कराव्यात. या सर्व सूचनांची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहिल.

५. सदर निधीतून करण्यात येत असलेल्या खर्चाचे लेखे निधी आहरित करण्यात येणाऱ्या कार्यालयाच्या स्तरावर ठेवण्यात यावे व करण्यात आलेल्या खर्चाचा कोषागार कार्यालये व महालेखापाल कार्यालयाशी त्रैमासिक ताळमेळ घेण्यात यावा. राज्य शासनाच्या निधीमधून उपलब्ध करून दिलेला उपरोक्त निधी खर्ची पडल्यानंतर तातडीने निधीची उपयोगिता प्रमाणपत्रे संबंधितांकडून प्राप्त करून घेवून एकत्रितरित्या शासनास सादर करण्याची जबाबदारी विभागीय आयुक्त यांची राहिल.

६. वरील प्रयोजनासाठी प्रधान लेखाशीर्ष २२४५ - नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी अर्थसहाय, ०२ पुर चक्रीवादळे इत्यादी अंतर्गत उपरोक्त तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे २२४५ २३०९ या लेखाशिर्षाखाली आर्थिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये उपलब्ध असलेल्या निधीमधून खर्च करण्यात यावा.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२४०९१०१५३५२२८५१९ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संजय कुडवे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई
४. विधानमंडळाचे सर्व सन्माननीय सदस्य,
५. अपर मुख्य सचिव (वित्त)/
६. प्रधान सचिव (कृषी), मंत्रालय, मुंबई,
७. सर्व विभागीय आयुक्त.
८. आयुक्त (कृषी), कृषी संचालनालय, पुणे
९. सर्व संबंधित जिल्हाधिकारी.
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
११. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१२. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई

१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, बृहन्मुंबई.
१४. सर्व संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१५. वित्तीय सल्लागार व सहसचिव मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. कार्यासन अधिकारी (म-११/ब-१), मदत व पुनर्वसन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-९/अर्थ-६), मंत्रालय, मुंबई
१८. निवड नस्ती (कार्यासन/ म-३)